



KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 24.11.2009
KOM(2009)647 wersja ostateczna

DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI

KONSULTACJE DOTYCZĄCE PRZYSZŁEJ STRATEGII „UE 2020”

DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI

KONSULTACJE DOTYCZĄCE PRZYSZŁEJ STRATEGII „UE 2020”

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

Trwa głęboka transformacja Europy

Europę dotknął najgorszy od dziesięcioleci kryzys finansowy i gospodarczy, który spowodował znaczny spadek aktywności gospodarczej. W 2010 r. spodziewany jest wzrost stopy bezrobocia do liczby dwucyfrowej – poziomu ostatnio odnotowanego w ubiegłym dziesięcioleciu.

Wspólne działania służące ratowaniu systemu finansowego, pobudzeniu popytu oraz zwiększeniu zaufania poprzez interwencje publiczne pozwoliły uniknąć krachu gospodarczego. Kryzys znacznie osłabił jednak naszą odporność. UE musi teraz położyć większy nacisk na współdziałanie w celu efektywnego przezwyciężenia kryzysu i określenia nowych strategii publicznych, dostosowanych do całkiem odmiennych warunków zewnętrznych.

Przezwyciężenie kryzysu powinno równocześnie stanowić punkt wyjścia do nowej, zrównoważonej, społecznej gospodarki rynkowej, gospodarki inteligentniejszej i bardziej przyjaznej środowisku, w której nasz dobrobyt będzie rezultatem innowacji i lepszego wykorzystania zasobów, a wiedza będzie najważniejszym wkładem w jej rozwój. Te nowe założenia powinny nam pozwolić na wykorzystanie nowych źródeł zrównoważonego rozwoju i stworzenie nowych miejsc pracy. Będzie tego wymagał wyższy poziom bezrobocia w naszych społeczeństwach, z którym prawdopodobnie będziemy musieli zmierzyć się w przyszłości. Sukces jest jednak możliwy tylko w przypadku opracowania i wdrożenia odważnej odpowiedzi politycznej. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko, że okres zahamowanego wzrostu gospodarczego jedynie utrudni Europie stawienie czoła największym bieżącym wyzwaniom.

Osiągnięcie trwałego wzrostu wymaga porozumienia co do przyjęcia programu, w którym ludzie i poczucie odpowiedzialności mają najwyższy priorytet. Wysiłek całego dziesięciolecia, dzięki któremu bezrobocie w UE spadło z 12% do 7%, może zostać pogrzebany przez kryzys. Potrzebujemy nowych źródeł wzrostu, które pozwolą nam stworzyć nowe stanowiska pracy w miejsce tych zlikwidowanych podczas kryzysu.

Nowe podejście powinno wykorzystywać globalizację oraz wzajemne powiązania gospodarek, które to zjawiska kryzys unaoczniał w jeszcze większym stopniu. Unia Europejska musi podjąć działania zarówno na szczeblu wewnętrznym, jak i na forach międzynarodowych (np. G20), aby wykorzystać możliwości niezbędne do osiągnięcia naszych celów na 2020 rok.

Strategia „UE 2020” jest kontynuacją realizowanej obecnie strategii lizbońskiej, która określała program reform UE przez ostatnie dziesięciolecie i pomogła Unii przetrwać niedawny kryzys. Strategia „UE 2020” opiera się na dotychczasowych osiągnięciach w zakresie partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz określa nowe kierunki działań w celu sprostania nowym wyzwaniom. Opiera się również na korzyściach, jakie przyniosła skoordynowana odpowiedź na kryzys zawarta w europejskim

planie naprawy gospodarczej. Komisja uważa, że strategia UE 2020 powinna koncentrować się na najważniejszych obszarach polityki, w których współpraca między UE a państwami członkowskimi może zapewnić najlepsze wyniki, oraz kłaść nacisk na zwiększenie osiągnięć poprzez lepsze wykorzystanie instrumentów politycznych.

Celem niniejszego dokumentu konsultacyjnego jest poznanie opinii innych instytucji i zainteresowanych stron na temat nowego podejścia. Komisja zamierza przyjąć oficjalny komunikat skierowany do uczestników wiosennego szczytu Rady Europejskiej na początku 2010 r. Sukces w osiągnięciu wizji na 2020 r. jest uzależniony od partnerstwa na rzecz postępu, tj. połączenia zobowiązań państw członkowskich do podjęcia działań na szczeblu krajowym oraz wykorzystania pełnego potencjału instrumentów wspólnotowych na szczeblu UE. W swoim komunikacie Komisja określi zatem zarówno działania, które powinny według niej zostać podjęte na poziomie krajowym, jak i szczegółowe propozycje działań na szczeblu wspólnotowym.

Rozpoznanie ograniczeń i stawienie czoła nowym wyzwaniom

Skuteczna strategia UE 2020 musi opierać się na dobrej analizie ograniczeń, z jakimi zetkną się decydenci w nadchodzących latach, oraz na właściwym rozpoznaniu wyzwań, z którymi trzeba będzie się zmierzyć.

Kryzys finansowy i gospodarczy spowodował olbrzymie straty w finansach publicznych, przedsiębiorstwach, zatrudnieniu i gospodarstwach domowych. Władze publiczne na wszystkich poziomach będą musiały znaleźć sposoby na pobudzenie dynamizmu gospodarczego w ramach swoich ograniczonych budżetów. Po odzyskaniu kontroli nad deficytem w sektorze publicznym struktura wydatków publicznych musi zostać zmieniona w taki sposób, aby umożliwić nam osiągnięcie naszej wizji do 2020 r. Ograniczenie wydatków w takich przyszłościowych dziedzinach jak edukacja i badania znacznie utrudniłoby osiągnięcie naszych celów.

Podczas opracowywania nowej wizji i kierunków dla polityki UE musimy uświadomić sobie, że oszczędność energii, zasobów naturalnych i surowców, ich efektywniejsze wykorzystywanie oraz wzrost produktywności będą głównymi czynnikami napędzającymi przyszłą konkurencyjność naszych przemysłów i gospodarek.

Musimy również uwzględnić wyzwania, jakie stwarza europejska demografia: jeszcze przed kryzysem spodziewano się, że zmiany demograficzne, tj. niższy odsetek młodych ludzi w całości populacji, spowodują znaczne obniżenie potencjału wzrostu do 2020 r. Kryzys dodatkowo skomplikował długoterminowe kwestie społeczne w Europie, w związku z czym wzrosło znaczenie rozwiązywania takich problemów jak integracja rosnącej populacji imigrantów, wykluczenie społeczne oraz ubóstwo dzieci, a także solidarność międzypokoleniowa w kontekście starzenia się społeczeństw. Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczny będzie znaczny wzrost stopy zatrudnienia kobiet i mężczyzn, a także modernizacja systemów opieki społecznej, aby zapewniały one spełnienie przyszłych potrzeb naszych społeczeństw w możliwy do sfinansowania sposób.

Nowa polityka musi wyraźnie przyczynić się do wzrostu spójności społecznej, zwalczania bezrobocia oraz propagowania włączenia społecznego, a równocześnie zabezpieczyć dobrze funkcjonujące rynki pracy. Wymaga to przekształcenia systemów edukacji i rynków pracy oraz zwiększenia mobilności i dynamizmu w Europie w celu wyzwolenia naszego potencjału innowacji i kreatywności.

Przekształcenie gospodarki w inteligentniejszą i bardziej przyjazną środowisku będzie wymagało zwiększonej koordynacji polityki, aby uczynić naszą gospodarkę bardziej konkurencyjną. Jeśli mamy osiągnąć nasze priorytety tematyczne na rok 2020, nasze cele społeczne, gospodarcze i cele w dziedzinie środowiska naturalnego muszą się wzajemnie uzupełniać. Z pomocą niniejszego dokumentu Komisja pragnie zebrać opinie na temat tego, w jaki sposób UE może określić w perspektywie następnego dziesięciolecia priorytety, które pozwolą jej współdziałać na szczeblu europejskim i krajowym w celu przewycięzenia obecnego kryzysu i mobilizacji nowych źródeł wzrostu, zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, w zgodzie z podstawowymi postanowieniami traktatu lizbońskiego.

Priorytety dla UE 2020

Aby stworzyć zrównoważoną rynkową gospodarkę społeczną, która będzie równocześnie inteligentniejsza i bardziej przyjazna środowisku, Europa przez lata będzie musiała propagować uzgodnione priorytety oraz działać na rzecz ich osiągnięcia. Żadne państwo członkowskie nie może skutecznie sprostać tym wyzwaniom w pojedynkę. Polityka UE nie jest też prostą sumą 27 polityk krajowych. Poprzez współpracę i realizację wspólnej wizji możemy zdziałać o wiele więcej niż w wyniku prowadzenia wielu odrębnych polityk. Niniejszy program dotyczy wszystkich państw członkowskich, małych i dużych, nowych i starych, wysoko rozwiniętych i nadal się rozwijających: w rozszerzonej UE mamy różne poziomy rozwoju, a tym samym różne potrzeby. Ale strategia UE 2020 dotyczy wszystkich krajów i może zostać dostosowana do różnych punktów wyjścia i szczególnych warunków krajowych, aby propagować wzrost gospodarczy we wszystkich państwach.

Olbrzymie możliwości czekają na ludzi i przedsiębiorstwa, jeśli tylko są oni przygotowani do ich wykorzystania. Komisja pragnie, aby Europa przewodziła, konkurowała oraz prosperowała jako gospodarka oparta na wiedzy, spójna, bardziej przyjazna środowisku i sprzyjająca włączeniu społecznemu, szybko wzrastająca i zrównoważona, zapewniająca wysoki poziom zatrudnienia i postęp społeczny. Aby to osiągnąć, Europa potrzebuje silnej i konkurencyjnej bazy przemysłowej, nowoczesnego sektora usług oraz znakomicie prosperującego rolnictwa, gospodarki wiejskiej oraz sektora morskiego. Jako pionier w budowaniu tego społeczeństwa przyszłości, Europa może odnieść znaczące korzyści z opracowania konkurencyjnych, innowacyjnych produktów, rozwijania infrastruktury oraz zdobywania nowych rynków i tworzenia nowych miejsc pracy o wysokiej jakości.

Korzyści są jednak znacznie większe. Europa, która jest otwarta na świat, będzie nadal wzorem do naśladowania dla innych, będzie propagowała swoje wartości oraz wyższe standardy pracy, bezpieczeństwa i ochrony środowiska na całym świecie. W ten sposób UE może przewodzić na świecie, pokazując, że – dzięki właściwym ramom prawnym i pełnemu wykorzystaniu nowych podmiotów i struktur powstałych dzięki traktatowi lizbońskiemu – możliwe jest połączenie otwartości niezbędnej do zapewnienia ciągłego dynamizmu gospodarczego z poszanowaniem kwestii społecznych i kwestii dotyczących środowiska naturalnego, istotnych dla naszych obywateli.

Komisja uważa, że główne założenia UE 2020 powinny być tematyczne i skupione wokół następujących priorytetów:

- (1) ***Tworzenie wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy.*** Możliwości i spójność społeczna będą większe w świecie, w którym innowacje mają znaczenie zarówno w zakresie produktów, jak i dla procedur, oraz gdzie wykorzystywany jest potencjał edukacji, badań naukowych i gospodarki cyfrowej;

- (2) **Wzmocnienie pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu społecznemu.** Nabywanie nowych umiejętności, propagowanie kreatywności i innowacji, rozwój przedsiębiorczości oraz elastyczne zmiany miejsca pracy będą niezbędne w świecie, które będzie oferował więcej miejsc pracy dzięki większej zdolności adaptacji;
- (3) **Tworzenie konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki.** Unia Europejska powinna bardziej skutecznie konkurować na rynku i zwiększyć swoją produktywność poprzez niższe i bardziej efektywne zużycie energii nieodnawialnej i zasobów w obliczu wysokich cen energii i zasobów oraz większej konkurencji w tym zakresie. Będzie to napędzało wzrost gospodarczy i pomoże nam w osiągnięciu naszych celów w zakresie ochrony środowiska. Wynikną z tego korzyści dla wszystkich sektorów gospodarki, począwszy od produkcji tradycyjnej, a skończywszy na nowo powstających przedsiębiorstwach działających w branży zaawansowanych technologii. Modernizacja i wzajemne połączenie infrastruktury, zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz przyspieszenie wprowadzenia na rynek innowacji również przyczynią się do osiągnięcia tego celu.

Te priorytety będą wytycznymi do tworzenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej UE. Propagowanie międzynarodowej współpracy i zarządzania wielostronnego, w tym skutecznego, uczciwego i opartego na określonych zasadach handlu międzynarodowego oraz systemów finansowych będzie stanowiło integralną część strategii „UE 2020”. Komisja pragnie uzyskać opinie na temat poniższych priorytetów, które uważa za najważniejsze kierunki rozwoju UE 2020.

1. Kreowanie wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy

Wiedza jest motorem zrównoważonego wzrostu. W szybko zmieniającym się świecie liczą się **edukacja i badania, innowacyjność i kreatywność.**

Wzmocnienie roli **edukacji** jest jednym z najskuteczniejszych sposobów zwalczania nierówności i ubóstwa. Trzeba pilnie rozwiązać problem dużej liczby uczniów osiągających niskie wyniki w podstawowych umiejętnościach (czytanie, matematyka, przedmioty ścisłe), aby zwiększyć szanse na zatrudnienie młodych ludzi oraz przygotować ich na wejście na rynek pracy po ukończeniu szkoły. Zapobieganie przedwczesnemu zakończeniu edukacji zmniejsza przyszłe wykluczenie z rynku pracy oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym w przyszłości. Większy nacisk należy położyć na działania w zakresie najsłabszych grup społecznych, równości płci i spójności społecznej, aby zapewnić wszystkim dostęp do wiedzy.

W Europie znajdują się niektóre z najlepszych światowych uniwersytetów. Powinniśmy jednak dążyć do tego, by było ich o wiele więcej, oraz aby stały się prawdziwym motorem wzrostu gospodarczego i wiedzy. Będzie to wymagało nie tylko inwestycji, ale również reform, a w niezbędnych przypadkach konsolidacji, bliższej współpracy, także z przedsiębiorstwami, oraz większej otwartości na zmiany. Aby wspomagać ten proces przemiany, uniwersytety europejskie powinny zostać ocenione w stosunku do najlepszych uniwersytetów światowych. Podnoszenie jakości nauczania uniwersytetów europejskich oraz prowadzonych w nich badań powinno iść w parze z większą mobilnością studentów, służącą zdobywaniu nowych umiejętności i nauce języków, zdobywaniu doświadczeń w mieszkaniu i studiowaniu za granicą oraz nawiązywaniu sieci kontaktów. Należy pomyśleć o nowych edycjach istniejących programów: Erasmus, Leonardo i Erasmus Mundus, które powinny

zostać uzupełnione inicjatywami krajowymi, dającymi wszystkim młodym ludziom w Europie możliwość odbycia części swojej edukacji w innym państwie członkowskim.

Wydajna, skuteczna i odpowiednio wyposażona europejska przestrzeń **badawcza** stanowi nieodłączny element strategii UE 2020. Unia musi zwiększyć swoje wysiłki badawcze dzięki połączeniu zasobów, wspólnemu tworzeniu głównej infrastruktury badawczej w całej UE oraz podnoszeniu jakości badań do norm światowych. Musi również zmaksymalizować i przyspieszyć praktyczne korzyści, jakie z badań czerpią europejskie przedsiębiorstwa i MŚP, w tym poprzez ważne partnerstwa prywatno-publiczne. Atrakcyjność i osiągnięcia Europy jako centrum badawczego zależy również od stworzenia rynku wewnętrznego i atrakcyjnych możliwości kariery dla naukowców. W przyszłości powinno powstać partnerstwo badawcze między UE a państwami członkowskimi, które zmaksymalizuje efekt synergii z innymi obszarami polityki, zwłaszcza innowacjami i edukacją. Unia Europejska potrzebuje bardziej atrakcyjnych ram prawnych dla **innowacji i kreatywności**, w tym zachęt do wzrostu dla firm, których działalność oparta jest na wiedzy. Dostęp do kredytów stanowi szczególny problem nie tylko w następstwie kryzysu, ale również dlatego, że niektóre źródła wzrostu, takie jak kreatywne sektory przemysłu, potrzebują nowych rodzajów finansowania dostosowanych do ich modeli biznesowych. Innowacyjne przedsiębiorstwa powinny mieć dostęp do połączonych publicznych i prywatnych źródeł kapitału wzrostu, np. kapitału wysokiego ryzyka; te potrzeby powinny zostać połączone z uproszczeniem administracyjnym i wsparciem technicznym w celu propagowania inkubacji i wzrostu małych innowacyjnych firm.

Aby rozwijać potencjał kreatywności, wiedzy i badań w Europie, niezbędny jest dobrze funkcjonujący system ochrony praw własności intelektualnej, który pozwala na skuteczną i opłacalną ochronę, umożliwia innowacyjnym przedsiębiorstwom rozpoczęcie działalności gospodarczej, zapewnia autorom możliwość przejrzystego zarządzania swoimi prawami, a uniwersytetom oraz instytutom badawczym pozwala na gromadzenie kapitału poprzez komercjalizację ich pomysłów oraz wynalazków.

Opierając się na swoich mocnych punktach w obszarze technologii i wiedzy, Europa powinna w pełni wykorzystać potencjał oferowany przez **gospodarkę cyfrową**. Gospodarka cyfrowa daje ogromne możliwości małym i średnim przedsiębiorstwom w sektorze produkcji i usług, zarówno samodzielnym firmom, jak i dostawcom większych przedsiębiorstw. Rozpoczynające działalność nowe firmy innowacyjne tworzą nowe, często wartościowe miejsca pracy w całej UE. Mogą one odgrywać ważną rolę w rozwoju regionalnym. Dlatego ambitna europejska agenda cyfrowa, w której podjęto konkretne kroki w celu stworzenia jednolitego rynku internetowego, będzie kluczowym elementem zrównoważonej naprawy gospodarczej w Europie oraz rozwoju społecznego. Związany z tym wzrost produktywności będzie napędzał innowację i kreatywność, zapewni łatwiejsze i efektywniejsze świadczenie usług administracyjnych, a także zwiększy możliwość udziału obywateli w życiu publicznym oraz demokratycznego wyrażania opinii. Dostęp do Internetu staje się niezbędny do pełnego uczestniczenia obywateli w codziennym życiu. Europa potrzebuje skutecznej polityki w zakresie dostępu do Internetu oraz propagowania stosownych umiejętności, aby zachęcić do aktywnego uczestnictwa i wyrażania opinii w Internecie.

Celem na rok 2020 jest stworzenie prawdziwej europejskiej przestrzeni wiedzy, popartej światowej klasy infrastrukturą wiedzy, w której wszyscy uczestnicy (studenci, nauczyciele, naukowcy, instytucje edukacyjne i badawcze oraz przedsiębiorstwa) korzystają ze swobodnego przepływu osób, wiedzy i technologii (piąta swoboda).

2. *Wzmocnienie pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu społecznemu*

W pokryzysowej gospodarce wiele miejsc pracy, które zostały zlikwidowane, nie zostanie odtworzonych. Przekształcenie UE w inteligentniejszą, bardziej przyjazną środowisku i bardziej konkurencyjną gospodarkę spowoduje tworzenie nowych miejsc pracy i pomoże rozwiązać problem wysokiego bezrobocia. Podczas tego przekształcenia niezbędne będą jednak znaczne wysiłki, aby zapobiec odsunięciu części obywateli na marginesie systemu lub ich wykluczeniu, oraz aby zapewnić spójność społeczną. W miejsce tradycyjnej sekwencji edukacja-praca-emerytura pojawiają się obecnie nowe modele zawodowe, w których wejście na rynek pracy i odejście z niego następuje kilkakrotnie w czasie kariery zawodowej i które dają ludziom więcej możliwości. Wymaga to stworzenia warunków ramowych do przeprowadzenia i wspierania tego rodzaju zmian zawodowych, ewentualnie w oparciu o pewne kroki podjęte w czasie kryzysu (np. praca krótkoterminowa połączona ze szkoleniami).

Stworzone zostaną nowe miejsca pracy wymagające nowych umiejętności. Konieczne będzie zarządzanie przypadkami zmiany pracy lub przejścia od szkoleń do działalności zawodowej. W tych przypadkach należy w pełni wykorzystywać model **elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego** (*flexicurity*). Wyzwanie polega na znalezieniu najlepszych rozwiązań w celu wzmocnienia, z jednej strony, elastyczności rynków pracy w zakresie organizacji pracy oraz stosunków pracy, a z drugiej strony bezpieczeństwa zapewnianego przez kształcenie się przez całe życie oraz właściwą ochronę socjalną. Kształcenie ustawiczne powinno być ogólnodostępne, a uniwersytety powinny być bardziej otwarte na słuchaczy o różnych potrzebach.

Umiejętności mają kluczowe znaczenie dla europejskiej gospodarki i wzrostu produktywności, jak również dla tworzenia miejsc pracy. Kształcenie ustawiczne to podstawowy element pozwalający zapewnić elastyczne zmienianie miejsc pracy i wykonywanego zawodu, oraz uniknięcie długotrwałego bezrobocia powodującego utratę kapitału ludzkiego. Gospodarka cyfrowa również oferuje nowe możliwości kształcenia na odległość jako część ustawicznego podejścia do kształcenia oraz jako formy komunikacji, które zmieniają świat pracy, zmniejszają dystans i faktycznie umożliwiają pracę na odległość w coraz większej liczbie zawodów.

Zapewnienie naszym pracownikom odpowiednich umiejętności, które wniosą wkład w gospodarkę opartą na wiedzy, jest niezbędnym, ale nie wystarczającym warunkiem. Trzeba lepiej dostosować podaż i popyt. Konieczne jest propagowanie mobilności w pracy, aby pracownicy mogli korzystać z nowych możliwości, przenosząc się w miejsca, gdzie ich umiejętności są najbardziej potrzebne. Powinniśmy patrzeć w przyszłość i lepiej dostosowywać umiejętności do przyszłych potrzeb, zwłaszcza w przypadku nowych typów stanowisk, takich jak „zielone” miejsca pracy oraz miejsca pracy w innych obszarach wzrostu, takich jak sektor zdrowia. Pomimo jego znacznego wkładu w rozwój gospodarczy potencjał migracji nie jest w pełni uwzględniony w opracowywaniu polityki na poziomie unijnym i krajowym. Możliwe jest zwiększenie stopy zatrudnienia imigrantów, zwłaszcza w konkretnych kategoriach np. imigrantów o niskim wykształceniu, kobiet lub imigrantów niedawno przybyłych.

Posiadanie pracy jest prawdopodobnie najlepszą ochroną przed **ubóstwem i wykluczeniem**. Ale samo zatrudnienie nie zmniejszy poziomu ubóstwa ani nie zwiększy włączenia społecznego. Niezbędne będą nowoczesne systemy zabezpieczenia społecznego i systemy emerytalne, przystosowane do kryzysu i starzenia się społeczeństw europejskich, które

zapewnią odpowiedni poziom wspierania dochodów oraz zabezpieczenie dla osób tymczasowo bezrobotnych. Jednym ze sposobów zwiększenia sprawiedliwości społecznej jest również przezwyciężenie segmentacji rynku pracy, która powoduje jego niewydajność.

W celu stworzenia większej liczby miejsc pracy w Europie musi powstać atmosfera bardziej sprzyjająca przedsiębiorczości, cechująca się pozytywniejszym podejściem do podejmowania ryzyka oraz zdolnością do innowacji. **Samozatrudnienie** powinno stać się realistycznym wariantem dla tych osób, które niedawno straciły pracę. Wymagać to będzie jednak usunięcia elementów demotyujących, np. nierównego traktowania osób samozatrudnionych w większości systemów zabezpieczenia społecznego oraz utrudnień w przenoszeniu się do innych państw członkowskich ze względu na brak możliwości przeniesienia praw do ubezpieczenia i praw emerytalnych.

Celem do roku 2020 jest stworzenie większej liczby miejsc pracy, wzrost stopy zatrudnienia wśród ludności w wieku produkcyjnym, wyższa jakość i większa produktywność, a także uczciwość, bezpieczeństwo i zapewnienie różnych możliwości, poprzez faktyczną szansę na wejście na rynek pracy dla każdego, tworzenie nowych przedsiębiorstw, zarządzanie przemianami rynku pracy poprzez nowoczesne i finansowo zrównoważone systemy opieki społecznej.

3. Tworzenie konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej środowisku gospodarki

Europa musi pozostać konkurencyjna również w przyszłości, gdy ceny energii będą stosunkowo wysokie, emisje dwutlenku węgla ograniczone, a konkurencja w zakresie zasobów będzie znacznie większa. Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów, w tym energii, oraz zastosowanie nowych, bardziej przyjaznych dla środowiska technologii, będzie stymulowało wzrost gospodarczy oraz tworzenie nowych miejsc pracy i usług, a także pomoże UE zachować silną bazę produkcyjną oraz kwitnący sektor usług i osiągnąć cele związane z ochroną środowiska i klimatu. Wstępnym warunkiem powodzenia jest zapewnienie właściwego funkcjonowania rynków produktów, usług i pracy. Uczynienie gospodarki bardziej przyjazną środowisku nie polega tylko na stworzeniu nowych gałęzi przemysłu. Tak samo istotne jest przyspieszenie modernizacji istniejących europejskich sektorów przemysłowych, z których wiele już poddanych zostało restrukturyzacji w następstwie kryzysu. Osiągnięcie tych celów będzie miało podstawowe znaczenie, jeśli UE ma konkurować na świecie, w którym wszystkie kraje będą szukały rozwiązania tych samych problemów.

Oznacza to wykorzystywanie zasobów materialnych w gospodarce w sposób efektywniejszy i bycie bardziej **produktywnym** poprzez zmniejszenie wykorzystania zasobów. Oznacza to zmianę naszej gospodarki poprzez celowe uregulowania (np. propagujące energooszczędne produkty i systemy), poprzez handel emisjami, reformę podatkową, dotacje, subsydia i pożyczki, poprzez inwestycje publiczne i zasady udzielania zamówień publicznych oraz poprzez przeznaczenie na te cele środków budżetowych na badania i innowacje.

Olbrzymie znaczenie dla poprawy konkurencyjności i równoczesnego osiągnięcia wyników, które przyniosą konsumentom faktyczne korzyści, jest modernizacja i wzajemne połączenie infrastruktury oraz zapewnienie skutecznej konkurencji w sektorach sieciowych na jednolitym rynku. Europa musi inwestować w zrównoważone sieci o dużej przepustowości. Europa potrzebuje również jak najszybciej stuprocentowego pokrycia siecią szerokopasmową; powinna także osiągnąć rozwój szybkiego Internetu poprzez program intensywnych inwestycji w łącza światłowodowe i bezprzewodowe połączenia szerokopasmowe.

Łącznie z rozwojem szybkiego Internetu także rozwój inteligentnej, ulepszonej infrastruktury **transportowej i energetycznej** przyczynia się do realizacji wielu celów, w tym zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, zwiększenia bezpieczeństwa transportu, bezpieczeństwa energetycznego oraz konkurencyjności naszej wzajemnie powiązanej gospodarki.

Do osiągnięcia takiej kompleksowej zmiany niezbędne będzie przeformułowanie polityki transportowej. Podstawowymi elementami będą: lepsza integracja sieci transportowych, opracowanie rozwiązań alternatywnych do transportu drogowego, propagowanie czystych technologii oraz modernizacja infrastruktury. Duże projekty europejskie takie jak Galileo, GMES czy inteligentne systemy zarządzania ruchem drogowym, kolejowym (ERTMS) czy lotniczym (SESAR) będą odgrywały kluczową rolę w integracji sieci transportowych.

Do 2030 r. UE powinna zastąpić nowymi zakładami połowę swoich istniejących elektrowni. Jeśli teraz podejmiemy właściwe strategiczne decyzje inwestycyjne, dwie trzecie energii elektrycznej do lat 20-tych XXI w. może być produkowane z niższą emisją dwutlenku węgla, a ponadto wzrośnie bezpieczeństwo energetyczne. W tym kontekście stworzenie europejskiej super-sieci energetycznej umożliwiłoby znaczny wzrost udziału energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w całości wytwarzanej energii elektrycznej, a także zdecentralizowaną produkcję energii. Duże znaczenie ma również poprawa efektywności energetycznej, ponieważ jest to najtańszy sposób zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, a równocześnie zwiększenia niezależności energetycznej Europy.

Ze względu na duży wpływ **polityki przemysłowej** na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy oraz na rozwój innowacji konieczne jest nowe podejście w tej dziedzinie, w ramach którego przemysł będzie wspierany poprzez położenie nacisku na trwałość, innowacje i umiejętności ludzkie niezbędne do dalszego utrzymania konkurencyjności przemysłu UE na rynkach światowych. Stabilne i przewidywalne warunki ramowe powinny pomóc przemysłowi w sprostaniu przyszłym wyzwaniom w zakresie konkurencji. W następstwie kryzysu firmy w wielu sektorach przemysłu będą musiały poradzić sobie z nadmiernymi zdolnościami strukturalnymi, a UE będzie musiała ułatwić przeprowadzenie restrukturyzacji w sposób akceptowalny społecznie, równocześnie zachowując równe reguły konkurencji. Wymaga to zintegrowanej polityki przemysłowej, która propaguje konkurencyjne mechanizmy rynkowe i rozwija nowe źródła zrównoważonego wzrostu, z naciskiem na potencjał innowacji, eko-innowacje, nowe technologie wspomagające oraz umiejętności. Ta transformacja zapewni również możliwość ulepszenia otoczenia regulacyjnego, zwiększenia spójności terytorialnej oraz propagowania lepszych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej, promowania rozwoju MŚP, wspierania ich potencjału wzrostu i wejścia na rynek światowy.

W okresie restrukturyzacji przemysłowej polityka w zakresie pomocy państwa będzie miała ogromne znaczenie dla wspierania zmian prowadzących do stworzenia inteligentniejszej, bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki. Przepisy dotyczące pomocy państwa zostały w ostatnich latach poddane przeglądowi. Spółki europejskie zwiększyły produktywność i skorzystały na efekcie skali dzięki wykorzystaniu możliwości oferowanych przez jednolity rynek. Obecnie, kiedy w niektórych sektorach niezbędne jest dostosowanie, Komisja będzie zwracała uwagę na zapewnienie, aby jednolity rynek nadal był podstawą wzrostu gospodarczego w UE, oraz na zwalczanie ryzyka ograniczania wydatków krajowych.

Celem do roku 2020 jest realizacja naszych uzgodnionych celów dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu i celów w dziedzinie energii, wzmocnienie naszej bazy

przemysłowej, pełne uwolnienie potencjału MŚP oraz odpowiedź na przyszłe potrzeby poprzez zwiększenie produktywności i zmniejszenie zależności od zasobów.

Czas na rezultaty: Znalezienie skutecznego sposobu przewyciężenia kryzysu

Pierwszym zadaniem UE jest przede wszystkim skuteczne przewyciężenie kryzysu oraz propagowanie ogólnych strategii opracowanych w celu zapewnienia równomiernego i zrównoważonego wzrostu i racjonalnej polityki fiskalnej. Recesja oraz obciążenia finansowe miały większy wpływ na te kraje, które odczuwały trudności z powodu znacznej nierównowagi finansowej lub słabości polityki już przed nadejściem kryzysu. Różna sytuacja różnych krajów wymaga zróżnicowanych działań, które wiążą się z kwestią koordynacji. Efekty uboczne różnych działań w poszczególnych krajach i obszarach polityki wymagają skutecznej koordynacji na poziomie UE. Równe zasady należy zachować w szczególności w sektorze finansowym i sektorze przedsiębiorstw, a makroekonomiczne efekty uboczne powinny zostać uwzględnione w skoordynowanej unijnej strategii wyjścia z kryzysu.

W wyniku kryzysu powstała napięta sytuacja w zakresie zasobów finansowych. Pozostałe problemy w systemie finansowym muszą w związku z tym zostać szybko rozwiązane w celu wspierania naprawy gospodarczej. Dostęp do kredytów i skuteczny nadzór nad rynkiem finansowym będą miały ogromne znaczenie dla naprawy gospodarczej, a zmiana w gospodarce będzie zależała od dostępności kapitału na finansowanie innowacji. Nowe priorytety należy odzwierciedlić w polityce budżetowej.

Największym wyzwaniem jest pogodzenie dalszej potrzeby podatkowego wsparcia popytu w perspektywie krótkoterminowej z potrzebą przywrócenia stabilności makroekonomicznej i zrównoważonych finansów publicznych. Istnieje ryzyko, że naprawa gospodarcza będzie przebiegała powoli i że nie spowoduje wystarczającego wzrostu zatrudnienia, aby obniżyć wysoki poziom bezrobocia.

Czas na rezultaty: wykorzystanie istniejących instrumentów w ramach nowego podejścia

Zdaniem Komisji, aby znaleźć właściwą drogę przewyciężenia kryzysu oraz osiągnąć nasze cele na rok 2020, potrzebujemy strategii na rzecz spójności i integracji, w której wyraźnie zaznaczają się silne współzależności w UE:

- współzależności między państwami członkowskimi w postaci (pozytywnych lub negatywnych) efektów ubocznych działań krajowych, szczególnie w strefie euro;
- współzależności między różnymi poziomami sprawowania władzy (UE, państwa członkowskie, regiony, partnerzy społeczni – zarządzanie wielostronne);
- współzależności między różnymi obszarami polityki oraz między obszarami polityki i instrumentami, a także znaczenie integracji politycznej dla osiągnięcia ostatecznych celów;
- współzależności na poziomie ogólnoswiatowym – żadne państwo członkowskie nie jest wystarczająco silne, aby dotrzymać kroku gospodarkom wschodzącym lub samodzielnie podjąć się takiej transformacji.

Przekształcenie europejskiej gospodarki w zrównoważoną rynkową gospodarke społeczną, tj. gospodarke inteligentniejszą, bardziej przyjazną środowisku i sprzyjającą włączeniu

społecznemu będzie wymagać większej koordynacji politycznej, lepszych efektów synergii poprzez skuteczne stosowanie zasady pomocniczości oraz silniejszego partnerstwa UE i państw członkowskich w zakresie planowania i realizacji polityki publicznej. Konieczna jest integracja różnych instrumentów poprzez połączenie reform instytucjonalnych, lepszego stanowienia prawa, nowych inicjatyw i inwestycji publicznych.

➤ Pełne wykorzystanie jednolitego rynku

Dzięki **jednolitemu rynkowi** dysponujemy skalą konieczną do osiągnięcia tych celów. Jest to podstawowe narzędzie, dzięki któremu obywatele odnoszą realne korzyści ze wzmożonej konkurencji, a firmy działają na jednakowych warunkach, pod warunkiem prawidłowego wdrożenia zasad jednolitego rynku, również w sektorowych obszarach polityki. UE wciąż jednak nie wykorzystuje w pełni zalet utworzonego ponad 20 lat temu jednolitego rynku: wciąż istnieją przeszkody w prowadzeniu działalności transgranicznej, co ogranicza konsumentom wybór, zmniejsza konkurencję cenową i potencjalną produktywność. Aby wykorzystać wspólny rynek do osiągnięcia celów UE 2020, Unia potrzebuje dobrze działających rynków, na których wzrost i innowacje pobudza konkurencja i dostęp dla konsumentów. Wzmocnienie pozycji obywateli wiąże się również z tym, aby rynki służyły ludziom. Silniejsza pozycja obywateli umożliwi im pełne uczestnictwo w jednolitym rynku. Wymaga to zwiększenia możliwości i zaufania do kupowania towarów i usług zza granicy, szczególnie w Internecie.

Jednolity rynek przeszedł znaczne zmiany od dnia swego powstania. Utworzono go przed epoką Internetu, zanim technologie informacyjno-komunikacyjne stały się jedną z głównych sił napędowych wzrostu gospodarczego, a usługi zaczęły odgrywać tak ważną rolę w europejskiej gospodarce. Ogromny potencjał ujawniło pojawienie się nowych usług (np. usług *on-line*, takich jak e-zdrowie). Zdaniem Komisji coraz wyraźniej widać, że aby zrealizować priorytety UE 2020 konieczne jest przezwycięzenie rozdrobnienia, jakie blokuje dziś przepływ treści *on-line* i dostęp dla konsumentów i firm. Trzeba również zaktualizować zasady rządzące jednolitym rynkiem, aby mógł on sprostać wymogom gospodarki jutra.

➤ UE 2020 w kontekście ogólnosiwiatowym

Nowy program wpisuje się w kontekst globalizacji, która pozostanie jedną z głównych sił napędowych europejskiej dynamiki w przyszłym dziesięcioleciu. Nie tylko Unia widzi możliwości, jakie może przynieść inteligentna i przyjazna środowisku gospodarka z punktu widzenia większej konkurencyjności i dobrobytu. Podobne priorytety ustaliły także inne kraje, które znacząco inwestują w zielone technologie, technologie informacyjno-komunikacyjne i inteligentne sieci. Aby utrzymać swoją wiodącą rolę, Unia musi szybko wykorzystywać okazje, z wyprzedzeniem przewidywać nowe tendencje i dostosowywać się do nich. Kryzys unaoczniał, w jak dużym stopniu gospodarka Europy i gospodarka światowa są od siebie wzajemnie zależne. Aby osiągnąć nasze cele na rok 2020, musimy podjąć zdecydowane działania w ramach grupy G20 i na innych forach międzynarodowych w celu propagowania zasad leżących u podstaw zrównoważonej rynkowej gospodarki społecznej w kontekście światowym.

Handel międzynarodowy jest jedną z sił napędowych wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i inwestycji w UE. Zarówno w ramach WTO, jak i poprzez współpracę dwustronną powinniśmy działać na rzecz zmniejszania ograniczeń międzynarodowych przepływów handlowych oraz promować otwarty handel światowy oparty na określonych zasadach. Powinniśmy również zacieśnić stosunki gospodarcze i polityczne z naszymi najważniejszymi

partnerami strategicznymi, kładąc szczególny nacisk na dostęp do rynku, dostęp do energii i surowców oraz postęp w zakresie celów społecznych i celów dotyczących środowiska naturalnego.

- Wspieranie wzrostu gospodarczego poprzez pełne wykorzystanie paktu stabilności i wzrostu

Pakt stabilności i wzrostu, wraz z innymi wielostronnymi instrumentami nadzoru, będzie ważnym elementem polityki budżetowej, mającym za zadanie pomóc w osiągnięciu konsolidacji fiskalnej i jednocześnie w dostarczeniu środków budżetowych niezbędnych do osiągnięcia celów w zakresie zrównoważonego wzrostu i zatrudnienia. Konsolidując finanse publiczne, państwa członkowskie będą musiały przekierować swoje wydatki publiczne na cele UE 2020, aby umożliwić konieczne inwestycje w przyszłość Europy. W dobie znacznych ograniczeń fiskalnych inwestowanie skąpych zasobów w zrównoważony wzrost jest jeszcze ważniejsze niż zwykle. Inwestycje i reformy strukturalne opracowane z myślą o inteligentniejszej, spójnej i bardziej przyjaznej środowisku gospodarce przyniosą większe dochody i ułatwią konsolidację finansów publicznych.

Jednocześnie tak ważne przekształcenie jest niemożliwe bez inwestycji w ludzi i zdolności produkcyjne. Aby zwiększyć potencjał gospodarki, konieczne jest pełne przeprowadzenie reform strukturalnych w celu stworzenia nowych źródeł wzrostu. Do sukcesu zmienionego **programu reform strukturalnych**, opartego na środkach zwiększających potencjalny wzrost i podnoszących produktywność, przyczyni się również koordynacja na poziomie UE w zakresie planowania i realizacji, przede wszystkim aby w pełni wykorzystać funkcjonowanie jednolitego rynku.

Pakt stabilności i wzrostu umożliwia inwestowanie w przyszłość nawet w przypadku konieczności przeprowadzenia konsolidacji fiskalnej. Obejmuje to stawianie na pierwszym miejscu inwestycji w badania i rozwój oraz nowe technologie, w innowacje, edukację na wysokim poziomie i rozwój umiejętności oraz w inteligentne sieci; oznacza to łączenie inwestycji z unowocześnianiem istniejących struktur, w tym zwiększanie efektywności administracji publicznej oraz zreformowanie uregulowań prawnych.

- Odzwierciedlanie priorytetów politycznych w budżetach publicznych

Priorytety, po ich uzgodnieniu, muszą zostać odzwierciedlone w polityce budżetowej. Komisja planuje uwzględnić je w przeglądzie budżetu, który opublikuje w przyszłym roku, oraz w propozycjach dotyczących kolejnych wieloletnich ram finansowych. Państwa członkowskie również powinny dokonać przeglądu swoich wydatków publicznych w celu poprawy jakości i efektywności oraz, mimo znacznych ograniczeń fiskalnych, znaleźć środki na inwestowanie w zrównoważony rozwój. Jednocześnie należy zbadać nowe modele finansowania (takie jak partnerstwa publiczno-prywatne, wykorzystanie finansowania UE lub EBI) w celu wspólnego zmobilizowania zasobów sektora publicznego i prywatnego i wywarcia jak największego wpływu.

- Zapewnienie skuteczności nowej strategii poprzez ustalenie jasnych zasad zarządzania

Strategia będzie realizowana w oparciu o podejście partnerskie w celu osiągnięcia określonej liczby najważniejszych celów. Jej szczególne cele i działania można zrealizować jedynie w drodze partnerstwa, ponieważ konieczne są działania na różnych poziomach – UE, krajowym

i regionalnym. To właśnie dzięki wzajemnym zależnościom między tymi poziomami strategia będzie mogła osiągnąć swój pełen potencjał. Jeśli chodzi o Radę Europejską, to właśnie ona powinna być centralnym punktem przyszłej strategii, ponieważ gwarantuje integralność polityki i reguluje współzależności między państwami członkowskimi i UE. Powinna ona zatem stać u steru nowej strategii, podejmować kluczowe decyzje i stawiać cele w oparciu o nowe postanowienia traktatu lizbońskiego. Różne składy Rady, takie jak ECOFIN i właściwe składy tematyczne, wprowadzałyby te decyzje w życie w sposób zintegrowany, działając w zakresie swoich kompetencji w celu osiągnięcia długoterminowych celów UE 2020.

Komisja chciałaby, aby w nowej strukturze zarządzania znacznie większą rolę odgrywał Parlament Europejski. Oprócz tradycyjnego zaangażowania w obszarze zatrudnienia oraz zintegrowanych wytycznych Parlament mógłby również wyrazić swoją opinię na temat strategii UE 2020 przed wiosennym szczytem Rady Europejskiej.

Strategia UE 2020 będzie potrzebowała aktywnego wsparcia podmiotów takich jak partnerzy społeczni i społeczeństwo obywatelskie. Jej sukces zależy w dużym stopniu także od przyjęcia jej we wszystkich regionach UE. Komisja chciałaby, aby w miarę rozwoju tej nowej strategii parlamenty narodowe wykazały wobec niej szczególne zainteresowanie.

Rada Europejska na swoim wiosennym szczycie w 2010 r. powinna określić kierunek strategii na najbliższe pięć lat w oparciu o wniosek legislacyjny Komisji przewidywany na początek 2010 r. Rada powinna ustalić niewielką liczbę najważniejszych celów i określić właściwe działania, jakie należy podjąć w ramach partnerstwa na poziomie UE i państw członkowskich. Konkluzje Rady Europejskiej wraz z towarzyszącymi im wskazówkami dla polityki UE i państw członkowskich byłyby zatem podstawą zintegrowanych wytycznych przewidzianych w Traktacie.

Dla każdego z tych celów państwa członkowskie miałyby określić cele krajowe na okres pięciu lat w zależności od swojej sytuacji i punktu wyjścia. Komisja i Rada Europejska będą co roku monitorować postępy na poziomie UE i państw członkowskich.

Uwagi

Komisja zaprasza do przekazywania uwag i sugestii na temat kwestii poruszonych w niniejszym dokumencie. Można je nadsyłać do dnia 15 stycznia 2010 r. na adres **EU2020@ec.europa.eu**.

Otrzymane uwagi zostaną opublikowane w Internecie, chyba że autor sprzeciwi się publikacji danych osobowych, powołując się na ryzyko naruszenia swoich uzasadnionych interesów. W takim przypadku mogą one zostać opublikowane anonimowo. Organizacje zawodowe przekazujące komentarze w ramach tych konsultacji zachęca się, jeśli jeszcze tego nie zrobiły, do rejestracji w prowadzonym przez Komisję rejestrze grup interesu (<http://ec.europa.eu/transparency/regryn/>). Rejestr ten utworzono w kontekście europejskiej inicjatywy na rzecz przejrzystości w celu udostępnienia Komisji i ogółowi społeczeństwa informacji na temat celów, finansowania i struktur grup interesu.